

AIDINKIELENOPETTAJAIN KANSALLISEN KULTTUURIN PÄIVILLÄ

Helsingissä tammikuussa 1975 (RS 13.1.-75) puhui mm. professori Matti Kuusi käsitellen aihetta Pop-myrkyt ja vastamyrkyt. Hän sanoi mm., että populaarikulttuurin kriittinen harrastus on maassamme lähtenyt liikkeelle osaluoteittain.

"Jotkut ovat itseksensä ryhtyneet keräämään vanhoja sarjakuvalehtiä, toiset jännäreitä, kolmannet äänilevyjä, neljännnet viittelevät filmistä, viidennet urheilusta, kuudennet organisoivat kuluttajavaliustusta mainonnan vastavoimaksi. Akateeminen tutkimus on pitkään väistellyt koko aihepiiriä. On kuviteltu, että tämä uusi outo elementti, jossa me kaikki uiskentelemme kaulaamme myöten, voidaan sievästi jakaa olemassaolevien tieteiden kesken; pannaan teologit tutkimaan Jeesus-liikettä, jätetään tapaus Nixon valtiotieteilijöille, Aku Anka kirjallisuustieteilijöille, M.A. Numminen musiikkieteilijöille, Chaplin filmintutkijoille, turistiritikka kansatieteilijöille, mainosjulisteet ikonografeille tai kauppatieteilijöille."

"Koko mielikuvateollisuuteen kohdistuva analyyttien uteliaisuus alkoi Suomessa tiivistyä lokakuussa 1972, Suomen sarjakuvaseuran ja Kriittisen korkeakoulun järjestämien populaarikulttuuripäivien aikoihin. Viime vuonna ilmestyi jo kaksi merkittävää kotimaista artikkelikokoelmaa; Folklore tänään ja Aika on aikaa".

Samalla kun prof. Kuusi painotti kotimaisen suosimista ulkomaisen tuontitavaran edellä myös populaarikulttuurin alueella, hän sanoi myös pitävänsä vaarallisena nykyään harrastettavaa joko- tai -leikkiä, jossa jokaisen on oltava kaikessa puolesta tai vastaan. Puhuja toivoikin vapaata leikkimieltyä, yleistä luovuuden aktivoitumista ja viihdenarkomaanien herättämistä. Aidinkielenopettajille hän toivoi itkun sijasta populaarikulttuurin harrastamista nuorten kanssa jopa viikonloppuisin.

Prof. Martti Hako puolestaan puhui suomalaisista osakulttuureista todeten työväenkulttuurin syntyneen satakunta vuotta sitten osin maaseutukulttuurin, osin kaupunkikulttuurin pohjalta ja myöhemmin mm. sosialismista lisäväriä saaden. "Maaseutukulttuurin ja kaupunkikulttuurin ero puolestaan heijastui usein jyrkin tuloveroina, arvostuseroina."

"Nykyisin työväenkulttuuri on kadottamassa erikoislaatuaan, koska työn luonne on muuttunut: ruumiillisen työn teko on yhä enemmän siirtynyt koneille. Työväenkulttuuria on syytetty porvarillistumisesta, kaupallistumisesta ja sulautumisesta suomalaiseen valtakulttuuriin. Nykyhetken tärkeimpiä kysymyksiä onkin: onko vastustettava osakulttuurien, kuten työväenkulttuurin, liukenemistä valtakulttuu-

riin? Onko osakulttuurin säilyttäminen keinotekoisista toimintaa? Onko yhtenäiskulttuurissa nähtävä vaara vai siunaus?" Hako kysyi.

"Kulttuurin jatkuvuuden kannalta osakulttuurit ovat tärkeitä. Kulttuuria yhdentäviä voimia on siksi paljon, että vastapainoa tarvitaan. Tarvitaan erilaisia vaihtoehtoja etenkin kaupalliselle manipulatiokoneistolle, joka säätelee osakulttuuriryhmien tarpeita. Mutta mitä on tehtävissä? Maaseutu ja sen kulttuuri on jo joutunut kaupallis-teollis-urbaanisen järjyn alle. Ongelma on maailmanlaajuinen: ihmisyydelle tärkeät aluekulttuurit ovat häviämässä kansainvälisen standardikulttuurin tieltä."

Kirjailija Heikki Turunen pohti omassa esityksessään suomalaista omaperäisyyttä ja sanoi itse noudattavansa maaseudun kertomaperinnettä. Kuitenkaan ei hänen mielestään ole parjattava kaupunkimaista elämännuottoa, koska se on jo niin monen ihmisen nykyisyys ja tulevaisuus. Turunen kärjisti vaatimuksensa lauseeseen: "ikkunat kiinni Eurooppaan, josta tulee niin steriiliä happiköyhää ilmaa".

Kirjailija Eila Pennanen näki puolestaan kirjallisuudellamme olevan kolme vaarallista tietä. Nämä ovat liiallinen poliittisuus, viihteellisyys ja harrastelijamaisuus. Politisoitumisen hän katsoi tulleen valtion taidelahallinnon myötä.

Pahimmaksi uhkaksi Pennanen kuitenkin näki kirjallisuuden kilpailun matalaviihteen kanssa tilanteen, jossa se itsekin latisuu. Puhujan mielestä olisi myös viihteelle asetettava laatuvaatimuksia: se ei saisi suosia väkivaltaa eikä naisten syrjintää esim. tyhmistävän erotiikan avulla.

Pahanlaisessa kriisissä taitaa olla amerikkalainen tv-ohjelmatuotanto päätellen siitä, että vanhat sarjaohjelmat palaavat ruutuun kovaa vauhtia. Paluuta 50-lukuun edustaa mm. vanha tuttu Mickey Mouse Club, joka on kivunnut suosiolistojen huipulle 59 suurkaupungissa uusinnollaan. Sehän on ohjelma, jossa liikutaan Mikki-korvat päässä laulaen em-ii-see, koo-ee-yy, em-oo-uu-es-ee, jos halutaan lausua suomalaisittain.

New Yorkin WNEW-televisio järjesti Mikki Hiiri -värityskilpailun TV-Guide lehden palstoilla. 125 000 lasta lähetti irti repäistyn ja väritetyn siunsa järjestäjille. Disney-yhtiö kokeili 500 kalifornialaisella pikkulapsella kannattaako ohjelmat uusia. Lapsille näytettiin pätkiä ohjelmista, ja he kuulemma "innostuivat kovasti". Mikä oli todistettava.

Aikakauslehtien suuruusjärjestys toisella neljänneksellä 1974 markkamääräisen bruttomyyntin mukaan Rautakirjan kautta: ainoa sarjakuva Aku Ankan taskukirja (18., ennen 19.). Regina loikan-